

244

Aquincumtól Káposztásmegyerig

Megoldódnak Budapest vízellátásának gondjai

A Duna vize vastag csövek-ből ömlik a megyeri dombok tövében, alig kódobásnyira a Fővárosi Vízművek káposztásmegyeri telepétől. Itt terül el a kertés környezetben az I. számú felszíni vízmű. Naponta százezer köbméter vízzel bővítik a szivattyús kutak vízmennyiségét, Északabbra, 16 katasztrális holdnyi területen *most építik a Mélyépterv mérnökeinek tervei alapján a II. számú felszíni vízművet, s ezt még az idén bekapcsolják Budapest vízhálózatába. Ez napi 200 ezer köbméterrel több vizet jelent majd a főváros vízellátásánál.* A májusi kánikulai napokban Budapest lakossága 720 ezer köbméter vizet fogyasztott naponta, s ez a mennyiség a Vízművek fennállása óta májusi vízfogyasztási rekord. *A legnagyobb kánikulában mintegy 750 ezer köbméter vizet fogyasztottak Budapestben, de a szakemberek tapasztalata szerint ez a mennyiség nem is elegendő.*

— Nyolcszázezer köbméter vizet kell naponta előteremtenünk — mondja a felszíni vízmű új építkezését bemutató Abos Brunó, a Fővárosi Vízművek termelési főosztályvezetője. De további problémák is vannak, mert a vízfogyasztás ugrásszerűen emelkedik.

A Fővárosi Vízművek életkora 63 év. Születéséről tanúskodik a káposztásmegyeri nagy vízmű márvány emléktáblája a fő szivattyúházban. Milyen fiatal még ez a sokunk által már öregedőnek vélt fontos közintézmény, amely minden-napi ivóvízünkről és napi 70 ezer köbméter vízzel az ipari üzemek vizigényéről is gondoskodik, ha visszapillantunk és idézünk néhány adatot a budapesti ivóvíz régmúltjáról.

Az első vízvezeték kétezer év előtt

Mintegy kétezer év előtt a rómaiak aquincumi vízvezeték rendszere a csillaghegyi és a római-parti forrásokból táplálkozva naponta 14—15 ezer köbméter vizet szolgáltatott a katonaváros lakosságának. Egészen a mai Óbuda szívéig vezették, körülbelül a Flórián tér és a Vörösvári út vonalán. A vízvezeték-rendszer — amelynek rommaradványai Aquincumnál ma is láthatók — középkori harcokban pusztult el. Az aquincumi vízművet követte a Várhegy vízellátásáról gondoskodó négy kilométer hosszúságú facsöves vízvezeték. Ez a budai Orbán- és Béla-forrásokból táplálkozott, az Ybl Miklós tér környékén is volt egy kisebb vízmű. Ez is a Várba nyomta fel a vizet — a Dunából. Még ma is használják, de az avult facsöveket már régen kicserélték.

1850 körül épült a vízvárosi vízmű. Építetójéről és gazdájáról a régi Pest-Buda lakói Hofbauer-féle vízműnek ismerték. Clark Ádám tervezte. Az osztrák kamarilla hamarosan megtiltotta működését, a vízművet még is semmisítette, mert a víz gyenge szűrőberendezése miatt járványokat okozott. Úgy eltüntették nyomait, hogy a mai vízügyi kutatók is hiába keresik helyét.

A régi Pest első vízműve a Parlament helyén állt, a mai

Kossuth Lajos téren és öt kútból szivattyúzta a vizet a Belváros, a VI., a VII. és a VIII. kerület lakosainak, később csőrendszerét a Szent István parkig vezették. A hajdani vízmű egyik kútját ma is használják.

Budán 1882-ben épült meg az Újlaki Vízműtelep kilenc kúttal. Ennek vezetékeit a Hűvösvölgyig vezették, de ma már a János-hegyi kilátóig nyomja fel emelőrendszer segítségével a vizet. Budapest vízellátásában a legnagyobb előrelépés mégis a káposztásmegyeri vízmű megépítése volt. Ezzel egyidőben létesítették a békásmegyeri kutakat is. Budapest vízvezetéki vizének 70 százaléka ma is Káposztásmegyerről áramlik a csőhálózatba. Jelentős vízbázis a Margitsziget is, hiszen 25 csapós kútja napi 50—60 ezer köbméter vizet ad a Fővárosi Vízművek hálózatának.

Az egészségügyi szakemberek szerint a legjobb minőségű vize a Margitszigetnek van. A sziget ásványokban gazdag gyógyvize lehűtve palackozásra is kiválóan alkalmas.

Budapestre vonatkozó újságcikkek		Szerző: <i>Fr. Cs. J. J. J.</i>	
		Cím: <i>Aquincumtól Káposztásmegyerig</i>	
Forrás: <i>Hogyan válasszunk</i>	1866. máj. 17.	(Hely)	(Idő)
		(Köl. v. füz.)	(Oldal)
Tárgy	628.1	Hely	
Hely		Idő	1966.
Személy		Helyszám	
OSZTÁLYOZÁS			

Harc a szennyeződés ellen

A vízellátás világszerte nagy gond. Gond Budapesten is, hiszen évről évre lépést kell tartani a növekvő és sokrétű víz-igénnyel. A napi vízmennyiség növelését szolgálja a felszíni vízművek fejlesztése. Horány- és Surány-szigeten épül majd meg egy újabb vízmű, továbbfejlesztik a margitszigeti, az egykori Palatínus Vízművet, s a dél-pesti vízművet. Néhány év alatt el kell érni a napi egymillió köbméteres vízszolgáltatást.

Sokkal nagyobb probléma, hogy az ipari üzemek fertőzik a Duna és más folyók vizét. Az új vízügyi törvény szerint a vizek ipari szennyezését az Országos Vízügyi Főigazgatóság egyik szervének, a vízminőségi Felügyeletnek kell ellenőriznie. Lábatlannál, Esztergomonál, Dömösnél, Vácnál és Budapesten a figyelőszolgálat munkatársai azonnal észlelik, ha fenol vagy olaj vonul le a Dunán, sőt az ellenőrző munkába az Országos Vízügyi Főigazgatóság légügyi szolgálata is bekapcsolódott már. Természetesen maguknak az ipari üzemeknek is gondoskodniuk kell a víznek a szennyező anyagtól való megtisztításáról. A Csepel Művek például ötmillió forint úgynevezett „szennybírságot” fizet évente. Mérnökei már foglalkoznak is a szennyezett víz felhasználásának lehetőségével. Ugyanez történik a szomszédos országokban. Csehszlovákiában, Ausztriában és Németországban. A stockholmi vízügyi világkongresszus 1963-ban francia javaslatra már elfogadta, hogy vezessék be a háromfajta víz „termelését”. Legyen asztali víz, háztartási víz és külön ipari víz: E határozat nyomán nekünk is foglalkoznunk kell nemcsak a több, hanem a jobb víz nyeresének lehetőségeivel is.

A Vízművek tervszerű fejlődését látva, reméljük, hogy ez sikerül.

Szabó József